

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

вул. Князів Острозьких, 8, корпус 30, м. Київ, 01010, тел.: (044) 280-40-95, 254-23-31

E-mail: info@nssmc.gov.ua, сайт: www.nssmc.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37956207

від _____ 20__ р. № _____

**Голові Комітету з питань
фінансів, податкової та митної
політики
Верховної Ради України
Гетманцеву Д.О.**

Шановний Даниле Олександровичу!

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку розглянула проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» (реєстраційний № 10225-1 від 17.11.2023), внесений на розгляд Верховної Ради України народним депутатом України Швачком А.О., і надає довідку Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо зазначеного законопроекту (додається).

Додаток: на 11 арк.

З повагою

Голова Комісії

Руслан МАГОМЕДОВ

Курочкін С.М.
254-37-30

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат [4FD4BFDE9E1BAF3A040000003A9700005CE60100](#)

Підписувач [Магомедов Руслан Садрудинович](#)

Дійсний з [25.05.2023 11:32:06](#) по [25.05.2024 11:32:06](#)

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

№ 08/02/15929 від 12.12.2023

ДОВІДКА

**Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку
щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу
України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту
віртуальних активів в Україні» (реєстраційний № 10225-1 від 17.11.2023),
внесеного на розгляд Верховної Ради України народним депутатом України
Швачком А.О.**

1. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – Комісія) не підтримує прийняття зазначеного законопроєкту.

2. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» (реєстраційний № 10225-1 від 17.11.2023), внесений на розгляд Верховної Ради України народним депутатом України Швачком А.О. (далі – Законопроєкт), передбачає внесення змін до Податкового кодексу України, які стосуються запровадження механізму оподаткування операцій з віртуальних активів, викладення Закону України «Про віртуальні активи» у новій редакції та внесення змін до інших актів законодавства.

Комісія не підтримує прийняття зазначеного Законопроєкту з огляду на наступне.

2.1. Враховуючи набуття Україною статусу кандидата в члени Європейського Союзу, що передбачає зобов'язання щодо приведення вітчизняного законодавства у відповідність до законодавства Європейського Союзу, вважаємо, що передбачення змін до Закону України «Про віртуальні активи» повинно ґрунтуватись на нормах європейського законодавства, зокрема Регламенту (ЄС) № 2023/1114 від 31 травня 2023 року про ринки віртуальних активів (далі – Регламент МіСА). Регламент МіСА встановлює єдині для Європейського Союзу правила регулювання ринку віртуальних активів та покликаний сприяти технологічному розвитку, забезпечити фінансову стабільність і захист інвесторів.

Зокрема, Регламентом МіСА надано чітке визначення основних термінологічних понять на ринку віртуальних активів, класифікацію віртуальних активів та послуг щодо віртуальних активів, які надаються професійними постачальниками таких послуг, а також визначено чітке розмежування повноважень щодо регулювання ринку віртуальних активів між компетентними органами, з одночасним врегулюванням питання боротьби із зловживаннями на ринку віртуальних активів, зокрема через встановлення вимог до публічної пропозиції окремих видів віртуальних активів, а також допуску до торгів.

Крім того, Регламент МіСА формує цілісну систему заходів впливу та відповідальності емітентів та постачальників послуг щодо віртуальних активів, що направлені в першу чергу на захист прав не професійних інвесторів на ринку віртуальних активів.

У зв'язку з вищезазначеним, та з метою розбудови в Україні конкурентного ринку віртуальних активів на базі єдиного правового регулювання, що відповідатиме європейському, існує необхідність гармонізувати положення національного законодавства із законодавством ЄС у сфері віртуальних активів, а саме із Регламентом МіСА.

Натомість, запропоновані Законопроектом зміни до Закону України «Про віртуальні активи» № 2074-ІХ від 17.02.2022 р. (далі – проєкт «Про віртуальні активи») залишають його загальну структуру та основний зміст, але вносять доповнення, які йдуть в розріз з вимогами Регламенту МіСА, що призведе до невідповідності законодавчого регулювання в цій сфері праву Європейського Союзу, що не відповідає зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції.

Перш за все визначення поняття «віртуальний актив», що пропонується у проєкті «Про віртуальні активи», як «різновид цифрової речі, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі» в подальшому буде не лише не відповідати Регламенту МіСА, але й також термінології Директиви зі змінами до правил ЄС щодо адміністративної співпраці у сфері оподаткування (DAC8), яка передбачає правила обміну інформацією між податковими органами ЄС щодо криптоактивів фізичних осіб та правилам Crypto-Asset Reporting Framework (CARF), що є компонентом Міжнародних стандартів автоматичного обміну інформацією з податкових питань (CRS), які у якості визначальної ознаки вказують на «передачу та зберігання відповідних даних з використанням технології розподіленого реєстру або іншої подібної технології використання технології розподіленого реєстру або іншої подібної технології». Варто зауважити, що у пункті 12 Додатку 1 DAC 8, для розуміння поняття віртуальних активів, що до яких має здійснюватися обмін податковою інформацією, наводиться посилання безпосередньо на пункт 5 статті 3 Регламенту МіСА.

Водночас, хоча у проєкті «Про віртуальні активи» і вводиться поняття «розділеного реєстру» та в межах дефініції «віртуальні активи» передбачає, що їх існування та оборотоздатність забезпечується системою забезпечення обороту віртуальних активів, однак ніяким чином не розкриває як саме мають співвідноситись зміст вказаних правових категорій («розділений реєстр» та «система забезпечення обороту віртуальних активів»), що в подальшому призведе до правової не визначеності.

При цьому запропонована дефініція також створюватиме правову суперечність із національним законодавством через необхідність її відмежування від іншого виду цифрових речей «цифрового контенту», що відповідно до пункту 11 статті 2 Закону України «Про цифровий контент та цифрові послуги», визначається як «дані, які створюються і надаються в цифровій формі».

Запропоновані у проєкті «Про віртуальні активи» визначення окремих видів віртуальних активів також містять внутрішні суперечності, що не дозволять розмежувати відповідні об'єкти.

Проектом «Про віртуальні активи» передбачено, що:

«токени, пов'язані з активами - віртуальні активи, вартість яких пов'язана з вартістю будь-яких активів, або груп активів незалежно від їх кількості та виду та у будь-яких комбінаціях (окрім української гривні та будь-яких інших віртуальних активів)»;

«токени, пов'язані з активами це токени, відносно яких існує правочин, яким їх вартість пов'язана з вартістю інших активів (базових активів)».

Виходячи із зазначених положень невизначеною є мета «пов'язаності вартості», а також неочевидним є ступінь «пов'язаності», що не дає змоги стверджувати про підтримання своєї стабільної вартості даним видом токену.

Керуючись положеннями проєкту «Про віртуальні активи», токени, пов'язані з активами, які можуть бути пов'язані з вартістю однієї іноземної валюти або декількох валют, можуть бути взаємозамінними та невзаємозамінними. При цьому, токени електронних грошей, вартість яких може бути пов'язана лише з вартістю української гривні, є виключно взаємозамінними.

Особливої уваги в контексті категоризації віртуальних активів заслуговує питання сутності та правової природи «некласифікованих віртуальних активів», які визначаються як «віртуальні активи, які не відповідають встановленим у цьому Законі визначенням токенів електронних грошей, токенів, пов'язаних з активами та службових токенів». Разом з тим, «некласифікованими віртуальними активами також є віртуальні активи які мають як власний базовий актив будь-який інший віртуальний актив, крім токенів електронних грошей». Враховуючи той факт, що проєкт «Про віртуальні активи» відносить фінансові інструменти, які «знаходяться в обігу в системі забезпечення обороту віртуальних активів, побудованій на основі технології розподіленого реєстру» до віртуальних активів, а також не передбачає особливих вимог щодо регулювання такого виду віртуальних активів, очевидним є створення регуляторного арбітражу, який дозволить учасникам ринків капіталу структурувати власні бізнес-моделі у спосіб, що дозволить уникати виконання вимог законодавства про ринки капіталу, а також зменшувати розмір податкових зобов'язань, що може мати істотні негативні наслідки як для ринків капіталу, так і для фінансової системи України в цілому.

Водночас «сервісний токен» пропонується визначити, як «*віртуальні активи, вартість яких пов'язана з вартістю будь-яких активів*, що не є віртуальними активами, або груп активів незалежно від їх кількості та виду та у будь-яких комбінаціях (окрім української гривні) та які є зобов'язанням емітента фактично передати відповідні базові активи володільцю цих токенів на попередньо визначених умовах».

При цьому «токени, пов'язані з активами» визначаються аналогічно як «*віртуальні активи, вартість яких пов'язана з вартістю будь-яких активів*, або груп активів незалежно від їх кількості та виду та у будь-яких комбінаціях (окрім української гривні та будь-яких інших віртуальних активів)».

У зв'язку з цим, для цілей правового регулювання виникатиме питання, чи є «сервісні токени», по суті різновидом «токенів, пов'язаних з активами», чи це два однорівневих поняття.

Окремих зауважень потребує цивільно-правове регулювання віртуальних активів, що пропонується у Законопроекті.

Так, відповідно до частини третьої статті 6 проекту «Про віртуальні активи» токени, пов'язані з активами це токени, відносно яких існує правочин, яким їх вартість пов'язана з вартістю інших активів (базових активів).

При цьому частина п'ята цієї ж статті визначає, що емітент токенів, пов'язаних з активами має виключно грошові зобов'язання перед володільцями віртуальних активів, які полягають в обов'язку емітента здійснити погашення токенів, пов'язаних з активами по поточній ринковій вартості відповідних цим токенам базових активів в порядку визначеному відповідним правочином.

Як наслідок виникають питання, який саме правочин, яким вартість токенів пов'язується з вартістю інших активів (базових активів), мається увазі, зокрема - це односторонній чи двосторонній правочин, які його істотні умови, яка форма укладення тощо.

При цьому, Законопроект не врегульовує питання чи є грошові зобов'язання емітентів перед володільцями віртуальних активів, що встановлюється частиною п'ятою статті 6 проекту «Про віртуальні активи», похідним чи автономним до зобов'язань за правочином, на підставі якого вартість токенів пов'язується з вартістю інших активів (базових активів).

Крім того не зрозуміло, в межах якого правочину має визначитись порядок погашення токенів: правочином, на підставі якого вартість токенів пов'язується з вартістю інших активів (базових активів) чи правочину, за яким виникають зобов'язання між емітентами токенів та їх володільцями.

Аналогічні зауваження до частин третьої та п'ятої статті 7 проекту «Про віртуальні активи», що регулюють службові токени.

Частиною шостою статті 7 проекту «Про віртуальні активи» передбачено, що у випадку, якщо емітент службових токенів не має змоги з тих чи інших об'єктивних підстав виконати зобов'язання перед володільцями віртуальних активів, шляхом фактичної передачі відповідних цим токенам базових активів, він зобов'язаний здійснити погашення службових токенів шляхом виплати ринкової вартості відповідних цим токенам базових активів.

При цьому проектом «Про віртуальні активи» жодним чином не розкриваються питання:

а) що вважається «об'єктивною підставою» для відмови від виконання зобов'язання шляхом передачі відповідних базових активів;

б) вказані вище обставини визначаються емітентом на власний розсуд чи повинні бути підтверджені та надані відповідні докази володільцям;

в) на яку дату має визначитись «ринкова вартість базових активів» - на дату вимоги володільця, на дату заміни емітентом натурального зобов'язання на грошове чи на дату фактичного погашення грошового зобов'язання;

г) у якому порядку має визначатись «ринкова вартість» - згідно даних професійної оцінки чи за даними сформованого ринку (наприклад, ринку капіталів тощо).

Юридично не зрозумілими вбачаються положення пункту 5 статті 8 проєкту «Про віртуальні активи» відповідно до яких «емітент не класифікованих віртуальних активів має лише тільки ті зобов'язання перед володільцями віртуальних активів, яке він взяв на себе в той чи інший спосіб, що дозволяє встановити істотні умови цього зобов'язання та оцінити їх обсяг», зокрема які юридичні конструкції має розкривати словосполучення «в той чи інший спосіб» - це має бути правочин щодо такого токєну, умови його публічної пропозиції чи щось інше. При цьому, не зрозумілими є наступні питання:

- правові наслідки, якщо спосіб, за яким емітент не класифікованих віртуальних активів взяв на себе зобов'язання, не дозволяє встановити істотні умови зобов'язання;

- Законопроект вводить нове юридичне поняття «істотні умови зобов'язання», не розкриваючи його суть. Водночас Цивільний кодекс України та Господарський кодекс України оперують поняттям «істотні умови договору». Як наслідок виникатиме питанням чи такі правові категорії є тотожними чи є автономними (тобто їх сукупність поняття не співпадає).

Частиною четвертою статті 9 проєкту «Про віртуальні активи» передбачено, що необхідною умовою введення в оборот токєнів електронних грошей, токєнів, пов'язаних з активами, а також службових токєнів є наявність одностороннього правочину емітєнта або володільця токєнів, яким відповідні токєни пов'язуються з визначеними у правочині базовими активами.

Вказана норма передбачає, що відповідний правочин, який вводить в оборот віртуальний актив, має бути вчинений або емітєнтом або володільцем. Водночас стаття 1 проєкту «Про віртуальні активи» визначає емітєнта, як юридичну особу, або іншого учасника цивільних відносин відповідно до Цивільного кодексу України, що здійснює емісію віртуальних активів, а емісію - як створення віртуальних активів (включаючи створення усіх токєнів одним випуском та триваюче створення віртуальних активів (у тому числі в результаті майнінгу), а також створення віртуальних активів у будь-який інший спосіб). Як наслідок, не зрозуміло, яким чином набуються відповідні речові права, що надають право володільцю віртуального активу, в подальшому вчинити правочин, що вводить такий віртуальний актив в цивільний оборот, оскільки їх перехід від емітєнта до володільця відбувається ще до моменту введення такого віртуального активу в цивільний оборот.

В цілому щодо особливостей обороту віртуальних активів Законопроект формує суперечність рівня правового регулювання. Так, частиною третьою статті 9 проєкту «Про віртуальні активи» визначається, що «особливості введення в оборот, обігу та виведення з обороту токєнів електронних грошей, токєнів, пов'язаних з активами, а також службових токєнів встановлюються **цим Законом**». Водночас норми статей 5-7 вказують, що таке регулювання має визначатись Міністерством цифрової трансформації України.

Окрім того невідповідність з *acquis communautaire* полягає у відсутності у проєкті «Про віртуальні активи» норм, які визначають:

1) особливості регулювання для різних видів віртуальних активів, зокрема вимоги щодо допуску таких віртуальних активів до торгів та підстави для зупинення обороту відповідних цифрових речей.

Так, Регламентом МіСА встановлено окремі режими регулювання для емітентів трьох видів віртуальних активів: для токенів з прив'язкою до активів, для токенів електронних грошей, та для всіх інших токенів, які не є токенами з прив'язкою до активів та токенами електронних грошей.

Зокрема, розділ III Регламенту МіСА «Токени з прив'язкою до активів» містить статті, які врегульовують наступні питання:

- порядок надання дозволу (авторизації) на здійснення публічної пропозиції токенів з прив'язкою до активів, та подання заявки на допуск таких токенів до торгів на торгівельному майданчику;

- вимоги до змісту і форми білої книги віртуальних активів щодо токена з прив'язкою до активів;

- порядок розгляду заявки та прийняття компетентним органом рішення про авторизацію чи відмову у авторизації щодо токена з прив'язкою до активів;

- особливості звітування емітентів токенів з прив'язкою до активів перед компетентним органом;

- підстави та порядок відкликання дозволу (анулювання авторизації) компетентним органом щодо токена з прив'язкою до активів;

- порядок внесення змін до опублікованих білих книг віртуальних активів щодо токена з прив'язкою до активів;

- відповідальність емітентів токенів з прив'язкою до активів перед власником такого токена за будь-які збитки, завдані внаслідок порушення емітентом його зобов'язань, передбачених у білій книзі;

- вимоги до маркетингових повідомлень, пов'язаних з публічною пропозицією токенів з прив'язкою до активів;

- обов'язок емітентів токенів з прив'язкою до активів запровадити та підтримувати ефективні та прозорі процедури для швидкого, справедливого та послідовного розгляду скарг, отриманих від власників токенів з прив'язкою до активів, та оприлюднювати поточну інформацію для власників токенів з прив'язкою до активів;

- обов'язок емітентів токена з прив'язкою до активів запровадити та підтримувати ефективну політику щодо виявлення, запобігання, управління та розкриття конфліктів інтересів;

- вимоги до організації управління емітентом токена з прив'язкою до активів;

- вимоги до власних фондів та резерву активів емітента токена з прив'язкою до активів, до зберігання та інвестування резерву активів;

- наявність права викупу (погашення) токена з прив'язкою до активів його власником у будь-який час;

- порядок погодження набуття істотної участі в емітентах токенів з прив'язкою до активів;

- обов'язок емітентів токена з прив'язкою до активів розробити та впровадити план відновлення діяльності, що включає заходи, яких повинен вжити емітент для

відновлення відповідності вимогам до резерву активів у випадку порушення емітентом таких вимог, та плану погашення, що має забезпечувати організоване погашення кожного токена з прив'язкою до активів.

Аналогічні норми містяться в Регламенті МіСА й щодо інших видів віртуальних активів.

Натомість, у проекті «Про віртуальні активи» відсутні норми, які б врегульовували на рівні Закону усі вищезазначені питання відносно емітентів токенів з прив'язкою до активів, токенів електронних грошей, та інших токенів;

2) погодження компетентним органом набуття фізичною або юридичною особою істотної участі у постачальниках послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів;

3) пруденційні вимоги (нормативи), яким повинні відповідати постачальники послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів;

4) питання боротьби із зловживаннями на ринку віртуальних активів, зокрема заборону маніпулювання на ринку віртуальних активів; поняття «інсайдерська інформація» та «інсайдерська торгівля», вимоги до її оприлюднення, заборону незаконного розкриття інсайдерської інформації та заборону інсайдерської торгівлі;

5) питання віднесення певної інформації до професійної таємниці на ринку віртуальних активів та особливості роботи з нею;

6) наявність таких реєстрів, які мають бути сформовані компетентним органами:

- реєстр білих книг віртуальних активів, які не є токенами з прив'язкою до активів та токенами електронних грошей;
- реєстр емітентів токенів з прив'язкою до активів;
- реєстр емітентів токенів електронних грошей;
- постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів.

Натомість, у статті 38 проекту «Про віртуальні активи» передбачено лише наявність «Державного реєстру постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів та віртуальних активів, що пропонуються публічно», порядок створення, формування, ведення якого встановлюється Міністерством цифрової трансформації України;

7) наділення компетентних органів повноваженнями, необхідними для повноцінної реалізації ними наглядових функцій за учасниками ринку віртуальних активів, зокрема повноваженнями щодо проведення інспекцій, розслідувань та інших заходів нагляду;

8) встановлення відповідальності та передбачення заходів впливу до порушників, у тому числі в залежності від тяжкості вчиненого ними правопорушення та завданої шкоди. Зокрема, наслідком відсутності будь-яких положень про відповідальність емітентів віртуальних активів, буде те, що встановлення будь-яких вимог до їх корпоративної структури, інституційної спроможності, що має передувати допуску на ринок, чи подальшої поведінки на ринку віртуальних активів будуть беззмістовними, так як регулятор ринку буде

позбавлений інструментів впливу, а зможе виключно лише констатувати факт наявності відповідних порушень.

2.2. Частиною другою статті 2 проекту «Про віртуальні активи» передбачено, що:

«2. Оборот віртуальних активів, які за власним економічним змістом мають ознаки -

1) фінансового інструмента відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки»;

2) вкладу (депозиту) відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність»;

3) грошових коштів відповідно до Закону України «Про платіжні послуги»;

4) сек'юритизаційної позиції в контексті сек'юритизації відповідно до законодавства, що регулює відносини у сфері сек'юритизації;

5) страхового продукту за класами страхування життя та класами страхування іншого, ніж страхування життя, а також послуги перестраховування (ретроцесії) відповідно до Закону України «Про страхування»;

б) пенсійних виплат у системах загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та накопичувального пенсійного забезпечення,

регулюються виключно цим Законом за умови, якщо такі віртуальні активи знаходяться в обігу в системі забезпечення обороту віртуальних активів, побудованій на основі технології розподіленого реєстру.»

Норми, запропоновані частиною другою статті 2 проекту «Про віртуальні активи», що передбачають регулювання **«виключно цим Законом»**, зокрема, фінансових інструментів, **прямо суперечать підходам**, визначеним Директивою ЄС № 2014/65/ЄС від 15 травня 2014 року про ринки фінансових інструментів (MiFID II) та Регламентом MiCA. Так, частиною четвертою статті 2 Регламенту MiCA, зокрема, передбачено, що до фінансових інструментів **Регламент MiCA не застосовується, і їх регулювання здійснюється відповідно до Директиви MiFID II.**

Використання підходу, при якому поширення різного правового регулювання на конкретний об'єкт цивільних прав буде здійснюватися не виходячи з його правової суті, а виключно на основі критерія технології, на якій він побудований, є концептуально не вірним та прямо суперечить *acquis communautaire*. Водночас це також призведе до адміністративного арбітражу, який в поєднанні з відсутністю належного регулювання на ринку віртуальних активів, буде використаний для ухилення від більш жорсткого регулювання на фінансових ринках, що в кінцеву результаті призведе до значних зловживань на фінансовому ринку, відсутності можливості захисту прав інвесторів та підриву фінансової стабільності в цілому. Окрім того, при збереженні підходу, передбаченого Законопроектом щодо застосування пільгових ставок оподаткування для операцій з віртуальними активами у порівнянні зі загальним оподаткуванням операцій з фінансовими інструментами, це також призведе до ухилення від сплати податків. При цьому до моменту імплементації General Anti-avoidance Rule (GAAR) - правила, яке уповноважує орган доходів у країні відмовляти в податкових пільгах угод або

домовленостей, які не мають жодного комерційного змісту, і єдиною метою такої операції є отримання податкової пільги, що передбачено статтею 6 Директиви Ради (ЄС) 2016/1164 від 12 липня 2016 року про встановлення правил протидії практикам ухилення від сплати податків, які мають безпосередній вплив на функціонування внутрішнього ринку, наразі податкові органи позбавлені повноважень щодо можливості перекваліфікації операцій, в основі яких буде зловживання податковими пільгами.

2.3. Частиною першою статті 29 проєкту «Про віртуальні активи» пропонується встановити, що: «Державне регулювання у сфері обороту віртуальних активів у межах своїх повноважень здійснюють:

щодо віртуальних активів, крім токенів електронних грошей, - Міністерство цифрової трансформації України;

щодо токенів електронних грошей - Національний банк України».

Такий підхід суперечить світовій практиці, оскільки міжнародний та європейський досвід свідчить про те, що регулювання діяльності на ринку віртуальних активів є притаманним саме для Регуляторів фінансових ринків.

Враховуючи, що певні види віртуальних активів (зокрема, токени з прив'язкою до активів) за своєю економічною сутністю містять ознаки, характерні для фінансових інструментів, регулювання процедур публічної пропозиції таких видів віртуальних активів має здійснюватися Регуляторами фінансових ринків, оскільки ця функція є притаманною саме для них, ураховуючи їх досвід регулювання ринків фінансових інструментів та нагляду за дотриманням вимог законодавства з метою захисту прав інвесторів, недопущення шахрайства. Таке регулювання, зокрема повинно бути спрямовано на уникнення адміністративного арбітражу регулювання способів залучення коштів та здійснення інвестицій.

Крім того, збереження підходу, передбаченого частиною другою статті 2 проєкту «Про віртуальні активи» щодо регулювання токенізованих об'єктів виключно Законом «Про віртуальні активи», фактично призведе, до наявності двох державних регуляторів для одного виду об'єктів фінансових ринків та звуження існуючих повноважень відповідних регуляторів (Наприклад, обмеження повноважень Національного банку України щодо цілісного врегулювання вкладів (депозитів)).

Також, звертаємо увагу, що Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» передбачено, що Міністерство є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи декількох сферах, та основними його завданнями, є забезпечення нормативно-правового регулювання, визначення пріоритетних напрямів розвитку, інформування та надання роз'яснень щодо здійснення державної політики, узагальнення практики застосування законодавства, розроблення пропозицій щодо його вдосконалення та внесення в установленому порядку проєктів законодавчих актів, та інше. При цьому, зазначеним Законом не передбачено здійснення Міністерством функцій щодо державного нагляду (контролю) та правозастосування.

Крім того, наділяючи Національний банк України повноваженнями щодо регулятора токенів електронних грошей, Законопроект не містить пропозицій щодо внесення відповідних змін до Закону України «Про Національний банк України», який в цілому регулює повноваження Національного банку України.

Враховуючи зазначене, вважаємо, що питання регулювання та нагляду за діяльністю із залучення коштів та здійснення інвестицій, зокрема питання, пов'язані із регулюванням діяльності постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, та емітентів віртуальних активів, не може бути віднесено до повноважень Міністерства цифрової трансформації України, а повинно бути віднесено до компетенції фінансових регуляторів, а саме – Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та Національного банку України.

2.4. Вважаємо, що важливим недоліком проекту «Про віртуальні активи» є відсутність в ньому норм, що передбачають наявність ефективного, дієвого та прозорого механізму державного регулювання та нагляду, який би забезпечив в процесі допуску до роботи на ринку та контролю за подальшою діяльністю постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, та емітентів віртуальних активів з метою забезпечення захисту інвесторів (споживачів) від зловживань та шахрайства, а також забезпечення стабільності роботи ринку віртуальних активів.

Крім того, проектом «Про віртуальні активи» залишились нерегульованими такі питання:

- визначення особливостей надання послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, банками, депозитарними установами, інвестиційними фірмами, операторами організованих ринків капіталу, установами електронних грошей;

- передбачення процедур реалізації регуляторами повноважень щодо здійснення заходів нагляду (зокрема, надання запитів на інформацію, проведення розслідувань, інспекцій та контрольованих послуг), а також процедур щодо здійснення заходів правозастосування;

- передбачення процедурних аспектів фіксації фактів вчинення порушень, розгляду справ про порушення, накладення штрафів та застосування регулятором інших заходів впливу до порушників.

Також, наполягаємо на тому, що відсутність на рівні Закону норм, які врегульовують викладені вище питання призведе до складності або неможливості їх врегулювання на рівні нормативно-правової бази, а отже ускладнить захист прав інвесторів та споживачів на ринку віртуальних активів, чи навіть зробить це неможливим на практиці.

Враховуючи вищевикладене, вважаємо, що проект «Про віртуальні активи» не буде сприяти створенню в Україні прогресивної та ефективної моделі регулювання ринку віртуальних активів та завадить імплементації в українське законодавство норм Регламенту МіСА, тому не може бути підтриманим Комісією.

За результатами проведеної експертизи проект Закону України «Про

внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» (реєстраційний № 10225-1 від 17.11.2023), внесений на розгляд Верховної Ради України народним депутатом України Швачком А.О., не підтримується.

Прийняття Законопроєкту не потребуватиме розробки Комісією нових нормативно-правових актів, а також приведення чинних нормативно-правових актів Комісії у відповідність із положеннями Законопроєкту у разі набуття ним статусу Закону України.

3. Відповідальними особами за супроводження законопроєкту на пленарних засіданнях Верховної Ради України визначено Члена Комісії Лібанова Максима Олександровича та Члена Комісії Бойка Юрія Юлійовича.

Голова Комісії

Руслан МАГОМЕДОВ